

SELF-REGULATORY ORGANIZATIONS OF INSURERS AS PARTICIPANTS OF PUBLIC ADMINISTRATION

Shapenko L.O.

САМОРЕГУЛІВНІ ОРГАНІЗАЦІЇ СТРАХОВИКІВ ЯК УЧАСНИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Л.О. Шапенко

асистент кафедри

теорії та історії держави і права

Юридичного інституту

Національного авіаційного університету

Постановка проблеми. Становлення України як демократичної правової держави, євроінтеграційна спрямованість та її вихід у міжнародний правовий простір, впровадження європейських правових і соціальних стандартів зумовлюють пошук нових моделей взаємодії влади і громадськості шляхом залучення до процесу публічного управління не лише органів державної влади, але й широкого кола громадських інституцій.

Останнім часом особливо актуальним є питання обмеження державного регулювання відносин у сфері страхування та створення саморегульвних організацій на страховому ринку України як необхідної і обов'язкової умови подальшого розвитку страхової діяльності в країні та створення підґрунтя для рівноправного соціального партнерства між бізнесом і владою.

Аналіз законодавства свідчить, що ще у 2008 р. Національна комісія, що здійснює регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг) затвердила Положення, яким встановлено порядок і умови делегування повноважень саморегульвним організаціям страховиків щодо розроблення і впровадження правил поведінки на ринку страхових послуг та сертифікації фахівців ринку страхових послуг, а також визначено обов'язковість внесення інформації про такі організації до реєстру саморегульвних організацій фінансових установ [1]. Дане положення стало лише першим поштовхом для формування інституту саморегулювання страхового ринку, проте подальших дій законодавця поки що не було, оскільки на сьогодні не існує єдиного уніфікованого нормативно-правового акта щодо організації та діяльності саморегульвних організацій, а питання саморегулювання у сфері страхування залишається невирішеним і на галузевому рівні. Як результат – нині в Україні не зареєстровано жодної саморегульвної організації страховиків.

Тож у сучасних умовах необхідним є вивчення теоретичних та практичних аспектів функціонування інституту саморегулювання та внесення пропозицій щодо законодавчого забезпечення діяльності саморегульвних організацій.

цій страховиків з метою подальшого розвитку системи регулювання страхового ринку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науково-теоретичну базу дослідження становлять праці А.Галая, К.Глаз, В.Кирильчука, В.Кочина, В.Крутова, Т.Мацелик, Н.Філатової, Р.Шишки та ін., в яких висвітлено загальні проблеми функціонування громадських організацій та професійних об'єднань як учасників публічного управління, а також окремі питання формування та розвитку інституту саморегулювання підприємницької та професійної діяльності.

Увага також приділена роботам таких учених у галузі фінансового права та економічної діяльності, як: О.Залетова, В.Полуховича, І.Рекуненко, М.Слюсаревського, К.Стрільця, Т.Яворської та ін., що досліджували фінансово-економічні аспекти здійснення саморегулювання фінансового ринку та ринку фінансових послуг.

Однак, незважаючи на наявність наукових праць, присвячених зазначеній проблематиці та постійному розгляду і обговоренню на різних рівнях державного регулювання питань діяльності саморегулювальних організацій на ринку фінансових послуг та страховому ринку, зокрема, в юридичній літературі залишається недостатньо розробленою проблема залучення недержавних організацій до регулювання різних сегментів ринку фінансових послуг, кореляції між державним регулюванням та саморегулюванням страхового ринку, а також створення відповідної правової бази, необхідної для ефективної діяльності саморегулювальних організацій страховиків.

Мета статті. Запропонована стаття підготовлена з метою здійснення аналізу та визначення особливостей діяльності саморегулювальних організацій страховиків, основних засад їх створення і функціонування, а також правової природи взаємодії органів державного регулювання та саморегулювальних організацій щодо розвитку вітчизняного страхового ринку.

Основні результати дослідження. Нові підходи до регулювання страхової діяльності та розвитку національного страхового ринку, як особливої економічної системи, в даний час набувають винятково важливого значення, оскільки, незважаючи на процеси демонополізації та наявності великої кількості страхових організацій, страхова справа в цілому серйозно відстає від перетворень, що відбуваються в економіці нашої країни і реальних потреб у розвитку страхових відносин.

Останнім часом значного розголосу набула проблематика обмеження державного регулювання як фінансового ринку в цілому, так і страхового, зокрема. Оскільки, беручи до уваги світовий досвід, варто зазначити, що для дієвого регулювання відносин на страховому ринку важливим є оптимальне поєднання ринкового саморегулювання та державного регулювання страхової діяльності. Слід погодитись з думкою А. Галая, який стверджує, що взаємодія державних і громадських інституцій у сучасній Україні є невід'ємною складовою модернізації публічного управління, в якому зацікавлені обидві сторони [2, с.19]. Подібну думку висловлює і В. Полухович, який у своєму монографічному дослідженні робить висновки щодо необхідності передачі державних функцій до саморегу-

лівних організацій, які вимагають більш тонких і специфічних механізмів регулювання конкретних видів діяльності, в тому числі і страхової, що надає можливість розвантажити державу як єдиного регулятора на ринку [3, с.124].

Також, враховуючи останні дослідження науковців, можна констатувати, що ефективне функціонування саморегульованих організацій, які представляють інтереси певної сфери діяльності, є найважливішим елементом громадянського суспільства та ознакою демократичного розвитку правової держави [4, с.69]. Це пояснюється тим, що якісним показником розвитку держави та громадянського суспільства є існування вільних і рівних індивідів, що можуть об'єднуватись у різноманітні колективи (організації), а також діяльність цих індивідів у публічній сфері, яка полягає у взаємодії з державними органами з метою реалізації своїх та суспільних інтересів [5, с.265].

На сьогодні більшість страхових організацій мають достатній досвід і рівень кваліфікації працювати в ринкових умовах, але поки що відсторонені від можливості здійснювати саморегулювання страхового ринку і тому не спроможні ефективно впливати на формування і реалізацію державної політики у сфері страхування на сучасному етапі. При тому, що на теоретичному рівні [6, с.155] визнано необхідність законодавчого закріплення повноважень саморегульованої організації як одного із засобів державного регулювання, здатного забезпечити належне здійснення прав та обов'язків відповідного ринку, в тому числі і страхового, держава продовжує в ручному режимі контролювати діяльність страхових організацій, не визнаючи до кінця їхнього потенціалу, значення та ролі для розвитку страхового бізнесу, що певною мірою гальмує фінансово-економічний розвиток України. Все це свідчить про необхідність вирішення першочергових завдань щодо правового забезпечення розвитку саморегулювання шляхом прийняття законодавчих актів з урахуванням специфіки саморегульованих організацій страховиків, яка полягає в тому, що утворюються вони в межах страхового ринку, а реалізують свої функції в межах правової держави, беручи участь в адміністративно-політичному та економічному житті країни.

У більшості розвинених країнах світу (наприклад, США, Канада, Японія, країни ЄС та ін.) саморегульовані організації є домінуючим фактором в процесі регулювання бізнес-середовища, створення стандартів діяльності у відповідній сфері, а механізм їх функціонування законодавчо визначений, є прозорим й прогнозованим [4, с.70; 7, с.235-236]. В Україні ж розвиток саморегулювання відбувається безсистемно та хаотично, оскільки діяльність саморегульованих організацій можна відмітити лише на певних ринках (ринку оцінювачів, ринку цінних паперів, ринку фінансових послуг) і без встановлення загальних правил їх діяльності.

За роки формування системи саморегулювання страхового ринку були неодноразові спроби законодавчого закріплення діяльності саморегульованих організацій. Так, представниками українського парламенту та громадських організацій було підготовлено 5 законопроектів: проект Закону «Про саморегулюючі організації» (реєстр. № 4841 від 16.07.2009 р.); проект Закону «Про саморегулювальні організації» (реєстр. № 4841-д від 23.07.2010 р.); проект Закону «Про фахові саморегульовані і самоврядні об'єднання» (реєстр. № 4841-1 від 10.09.2009 р.);

проект Закону «Про саморегулювальні організації» (реєстр. № 9015 від 18.07.2011 р.); проект Закону «Про саморегулювальні організації» (реєстр. № 10052 від 15.02.2012 р.). Проте жоден з них не отримав підтримки законодавця та не був прийнятий у зв'язку з недоліками щодо визначення понятійного апарату, вимог щодо кількості членів та статусу саморегулювальних організацій, умов створення та реєстрації, а також підстав відповідальності цих організацій [8].

На розгляд Верховної Ради України також був винесений Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про страхування» (реєстр. № 0965 від 12.12.2012 р.), положеннями якого передбачено можливість створення та діяльності саморегулювальних організацій у сфері страхування. Зокрема, розділ XI даного законопроекту регламентує порядок утворення та функціонування Українського об'єднання страховиків як саморегулювальної організації страхового ринку України, яка об'єднує всіх страховиків на умовах їх обов'язкової участі. Проте, законопроект, відправлений на доопрацювання, так і не був прийнятим [9].

Нині у Верховній Раді України зареєстровано два Проекти Закону про внесення змін до Закону України «Про страхування» (реєстр. № 1797 від 15.01.2015 р. та № 1797-1 від 06.02.2015 р.), в яких лише одна стаття містить положення, що визначають поняття саморегулювальної організації страховиків як об'єднання, що представляє страховиків та філії страховиків-нерезидентів при здійсненні ними страхової діяльності на території України та здійснює делеговані Уповноваженим органом повноваження. Також дана стаття регламентує порядок набуття статусу саморегулювальної організації та обов'язковості участі всіх страховиків у цій організації як необхідної умови здійснення страхової діяльності [10; 11]. Недоліком зазначених законопроектів є те, що надана можливість здійснення діяльності саморегулювальної організації страховиків є формальною, оскільки чітких функцій цій організації знову не сформульовано, що свідчить про неготовність влади віддати частину реальних повноважень.

Недосконалим є і саме визначення саморегулювальної організації страховиків, наведене у останніх законопроектах, оскільки не відображає всього змісту та характеру її діяльності. Звісно – це є наслідком відсутності як на законодавчому, так і на теоретичному рівні єдиного та повного визначення поняття саморегулювальної організації, що створює розбіжності у розумінні правового статусу та умов діяльності недержавних організацій, що здійснюють саморегулювання певного ринку. Лише прийняття базового закону щодо функціонування саморегулювальних організацій, яким буде чітко визначено понятійний апарат, дозволить врегулювати дане питання.

З огляду на думку вчених-економістів, під саморегулюванням варто розуміти наявність в економічній системі елементів, рис, властивостей, ознак, що дають змогу автоматично встановлювати і підтримувати її функціонування та розвиток [12, с.324]. Відповідно саморегулювання страхового ринку передбачає наявність у механізмі правового регулювання тих елементів, завдяки яким він здатний без активної участі держави або через незначне опосередковане її втручання забезпечувати процес взаємодії суб'єктів страхового ринку та узгодження їхніх інтересів.

Розділяючи позицію вчених-правознавців, поняття «саморегулівна організація» слід визначати як невідприємницьке товариство (створене без наміру одержання прибутку), що має делеговані повноваження у визначеній сфері професійної чи підприємницької діяльності, створене з метою регулювання економічної діяльності (в даному випадку – страхової). Варто зазначити, що діяльність саморегулівних організацій формується внаслідок об'єднання інтересів їхніх учасників, які добровільно вступили до цієї організації, визнають її повноваження, правила та норми [13, с.89]. Важливим моментом при визначенні ролі саморегулівних організацій страховиків є те, що їхня діяльність спрямована на врегулювання відносин між іншими учасниками страхового ринку, а не на саморегуляцію.

При формулюванні поняття саморегулівної організації страховиків, слід враховувати, що вона є організацією професійних учасників ринку, які забезпечують різноманітні потреби суспільства у сфері страхування шляхом надання кваліфікованих послуг і при тому несе персональну відповідальність.

Як зазначає Р. Шишка, саморегулівні організації є юридичною особою приватного права, оскільки створюються відповідно до волі її учасників на підставі установчих документів. І тому держава як регулятор економічних відносин не може виступати ініціатором створення саморегулівних організацій, оскільки нівелюється принцип самостійності саморегулювання, а також виникає імовірність впливу держави на таку організацію [13, с.90].

З урахуванням вищезазначених тверджень, постає питання щодо обов'язковості участі страхових компаній у саморегулівних організаціях, передбаченої законопроектами, винесеними на розгляд Верховної Ради України.

Серед науковців існує думка, що у разі закріплення національним законодавством обов'язковості членства в саморегулівній організації страховиків, таке членство перетвориться лише на додатковий бар'єр для отримання ліцензії на здійснення страхової діяльності, а саморегулівна організація страховиків – на організацію, яка не представляє інтереси учасників, а виступає додатковим інструментом контролю та регулятором страховиків [14, с.398].

Т. Яворська зазначає, що обов'язковість участі суб'єктів страхового підприємництва в організаціях саморегулювання створює небезпеку обмеження конкуренції [15, с.107], що є не допустимим в умовах ринку.

Передбачена останніми законопроектами обов'язковість участі у саморегулівних організаціях також суперечить нормам, закріплених у ст. 2 та ст. 3 Модельного Закону СНД «Про саморегульовані організації» (прийнятого на XIX пленарному засіданні Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць СНД від 31 жовтня 2007 р. за № 29-7), в положеннях яких визначено саморегулювання як самостійну та ініціативну діяльність, яка реалізується суб'єктами підприємницької чи професійної діяльності, змістом якої є розроблення та встановлення правил і стандартів у цій діяльності, а також контроль за дотриманням вимог цих правил та стандартів [16].

На протипагу вищезазначеним положенням існують висновки європейських експертів, які свідчать, що обов'язкова участь у саморегулівних організаціях страховиків не є порушенням права осіб на об'єднання, закріплене в

ст. 11 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (1950 р.) та гарантоване ст. 36 Конституції України (1996 р.) [17]. Ці висновки ґрунтуються на тому, що саморегульним організаціям страховиків делегуються владні повноваження з регулювання та контролю за діяльністю страхового ринку і участь при цьому не може бути добровільною. Оскільки не повинно бути професійних учасників страхового ринку, які були б відсторонені від управління у сфері страхування та залишалися поза впливом зазначеної організації і не дотримувалися встановлених правил, стандартів, посилаючись на відсутність у них членства в саморегульній організації страховиків.

Так, і іноземний досвід свідчить, що членство у саморегульному об'єднанні повинне бути обов'язковим. Наприклад, у Польщі діє Польська страхова палата, утворена в 1990 р., членами якої є всі страхові товариства, зареєстровані в цій країні. На початку створення членство у цій організації було добровільним, але з 1995 р. стало обов'язковим [7, с.218]. Зрозуміло, що на сьогодні ані держава не готова передати ряд своїх повноважень саморегульним організаціям страховиків, ані страховики не готові прийняти обов'язковість членства в таких організаціях. Тому, говорячи про саморегулювання в сучасних умовах розвитку страхового ринку України, потрібно розуміти, що воно не в змозі в повній мірі замінити державне регулювання, оскільки корпоративна культура перебуває на стадії формування. І при становленні інституту саморегулювання важливо йти еволюційним шляхом, спираючись на досвід інших країн (наприклад, Польщі) в іншому ж випадку виникає імовірність перетворення саморегульних організацій у маргінальні, напівдержавні структури.

Загрозу також викликає невирішеність питання створення саморегульної організації-монополіста на страховому ринку України. Звісно, що функціонування єдиної саморегульної організації страховиків може бути підставою для обмеження конкуренції на страховому ринку. Разом з тим варто розуміти, що саморегулювання є тим засобом, який з середини сприяє розвитку страхового ринку і саме активно діюча система саморегулювання створює додаткові механізми для розвитку суб'єктів ринку шляхом введення єдиних правил і стандартів діяльності, а також комплексного вирішення проблемних питань із урахуванням точки зору учасників ринку [18, с.190]. Тому існування декількох саморегульних організацій на страховому ринку призводить до незбалансованості інтересів професійних учасників ринку, унеможливує швидкий процес прийняття рішення у зв'язку з великими ресурсними та часовими затратами. А консультування з різними представниками страхового ринку не забезпечує результативності, оскільки обробка великої кількості пропозицій та коментарів негативно впливатиме на процес прийняття консолідованого акта. Також слід враховувати, що практика діяльності міжнародної організації страховиків (Європейський комітет страховиків) передбачає членство лише одного уповноваженого об'єднання від національного страхового ринку.

Для визнання саморегульної організації страховиків повноцінним учасником страхових відносин, здатного забезпечити інтереси суб'єктів страхового ринку, вона повинна набути особливий статус, тобто мати можливість реалізувати гарантовані державою права, законні інтереси та обов'язки, закріплені в

нормативно-правових актах [19, с.571]. При цьому варто врахувати конституційні засади щодо здійснення влади безпосередньо через органи державної влади (ст. 5 Конституції України), а отже саморегульвні організації страховиків не можуть здійснювати регулювання страхового ринку та приймати акти, що матимуть обов'язкову силу. Для вирішення даного питання саморегульвним організаціям страховиків потрібно надати статус юридичної особи публічного права, запровадити обов'язковість членства у цій організації всіх страхових організацій, зареєстрованих в Україні. Звісно, що такі дії потребуватимуть зміни цілої низки нормативно-правових актів, зокрема внесення змін до Цивільного кодексу України у розрізі уточнення статусу саморегульвних організацій.

Нині на страховому ринку України діє три добровільних професійних об'єднання: Ліга страхових організацій України, Асоціація «Страховий бізнес» та Українська федерація страхування, чисельність членів яких не перевищує 130 страхових компаній, тобто становить 31 % від загальної їх кількості [7, с.238]. Цей факт є свідченням недостатнього рівня інституційного розвитку на страховому ринку та підтвердженням необхідності запровадження обов'язкової участі страхових компаній у саморегульвних організаціях страховиків. Діючі професійні об'єднання страховиків після прийняття відповідної нормативно-правової бази можуть бути перетворені в саморегулюючі організації, яким буде делеговано ряд функцій, які зараз виконує держава.

Світова практика свідчить, що для саморегульвних організацій страховиків характерною є наявність низки специфічних функцій, що невластиві іншим різновидам невідприємницьких товариств. На думку Н. Філатової, ці функції поділяються на обов'язкові та факультативні [20, с.284-286].

До обов'язкових функцій належать: 1) нормотворча функція, яка полягає в тому, що саморегульвна організація страховиків приймає і затверджує норми, правила, стандарти діяльності суб'єктів страхового підприємництва; 2) контрольна функція, за допомогою якої забезпечується контроль з боку членів саморегульвної організації страховиків за дотриманням прийнятих нею норм, правил, стандартів діяльності; 3) пунітивна функція, яка знаходить свій вияв у застосуванні заходів впливу до учасників, які порушили прийняті саморегульвною організацією страховиків нормативні акти щодо здійснення страхової діяльності [20, с.284-286].

До факультативних функцій відносяться: 1) створення третейського механізму, тобто розробка і реалізація позасудового розгляду скарг на діяльність членів саморегульвних організацій страховиків з боку споживачів страхових послуг, а також спорів між саморегулюючою організацією та її членами; 2) створення механізму відшкодування збитків, завданих споживачам страхових послуг, наданих членами саморегульвної організації страховиків; 3) представництво інтересів членів саморегульвної організації страховиків у відносинах з іншими учасниками цивільного обороту, з державними органами та органами місцевого самоврядування.

Саме з урахуванням цих функцій, що характерні для саморегульвних організацій інших країн, повинен розвиватися інститут саморегулювання страхового ринку і в Україні.

Висновки. В ході наукового пошуку з'ясовано, що самоорганізаційному характеру страхової діяльності не відповідає організаційний стан її забезпечення, а отже розроблення й прийняття відповідних норм у сфері реалізації саморегуляторних процесів у галузі страхування є нагальною потребою сьогодення.

На сучасному етапі розвитку ринкових механізмів варто говорити лише про співпрацю страхових організацій з державним регулятором (Нацкомфінпослуг), а не про саморегулювання страхового ринку, оскільки на законодавчому рівні не вирішеним є питання організації та діяльності саморегулювальних організацій страховиків, а державним регулятором не визначено конкретних повноважень, якими наділяються ці організації як учасники публічного управління.

В короткі строки провести модернізацію страхового ринку самостійно держава не в змозі, тому необхідним залишається залучення до цього процесу учасників самого ринку у вигляді саморегулювальних організацій страховиків. А для забезпечення ефективного розвитку інституту саморегулювання потрібно йти еволюційним шляхом та розпочати процес очищення страхового ринку від «формальних» страхових компаній, залишивши при цьому лише ті компанії, які займаються реальним страхуванням. Доки цього не відбудеться говорити про створення саморегулювальних організацій страховиків недоцільно, оскільки на сьогодні більшість страхових компаній не готові стати членами саморегулювальних організацій на умовах обов'язковості.

Результати дослідження свідчать про необхідність прийняття Закону України «Про саморегулювальні організації», а на його основі відповідного нормативно-правового акта про саморегулювання на страховому ринку, яким закріпити функції та повноваження саморегулювальних організацій страховиків, визначити принципи діяльності, умови створення та ліквідації, порядок набуття статусу саморегулювальної організації, процедуру делегування саморегулювальним організаціям страховиків повноважень щодо нагляду за добросовісною конкуренцією, порядок прийняття саморегулювальною організацією страховиків норм саморегулювання, а також підстави відповідальності у разі порушення встановлених правил та стандартів діяльності. Зазначені нормативно-правові акти стануть вагомим аргументом на шляху розвитку страхового ринку, а також забезпечать відкритість та прозорість страхового ринку; створення умов для збалансування інтересів професійних учасників страхового ринку; посилення ролі громадськості в управлінні страховою діяльністю; зниження рівня корупції; зменшення використання бюджетних коштів; підвищення якісних показників демократичного розвитку України як правової та ринково орієнтованої держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про делегування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, окремих повноважень об'єднанню страховиків: Положення Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг № 1000 від 28.08.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1063-08>

2. *Галай А.О.* Недержавні організації юридичного спрямування як учасники публічного управління: [монографія] / А.О. Галай. – К. : КНТ, 2015. – 408 с.

3. *Полухович В.І.* Державне регулювання фондового ринку України: господарсько-правовий механізм: [монографія] / В.І. Полухович. – К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. – 337 с.

4. *Крутов В.* Розвиток саморегулювання підприємницької та професійної діяльності в Україні як елемент становлення недержавної системи безпеки / В. Крутов // Підприємництво, господарство і право. – 2012. – № 9. – С. 68-71.

5. *Мацелик Т.О.* Суб'єкти адміністративного права: поняття та система: монографія / Т.О. Мацелик. – Ірпінь : Видавництво Національного університету державної податкової служби України, 2013. – 342 с.

6. *Кочин В.В.* Непідприємницькі товариства як юридичні особи приватного права: монографія / В.В. Кочин. – К. : НДІ приватного права і підприємництва ім. академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2013. – 200 с.

7. *Залетов О.М.* Сутність і принципи саморегулювання на страховому ринку / О.М. Залетов // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2013. – № 2(64). – С. 235-239.

8. *Глаз К.* Саморегулювання і інститут саморегулювних організацій в Україні [Електронний ресурс] / К. Глаз. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukrstrategy.com/uk/analitika/item/55-samoregulirovanie.html>

9. Про внесення змін до Закону України «Про страхування»: Проект Закону України № 0965 від 12.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45083

10. Про внесення змін до Закону України «Про страхування»: Проект Закону України № 1797 від 19.01.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53637

11. Про внесення змін до Закону України «Про страхування»: Проект Закону України № 1797-1 від 06.02.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53904

12. Економічна енциклопедія: У 3-х томах. Т. 3 / Ред. кол. / С.В. Мочерний (від. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 864 с.

13. *Шишка Р.Б.* Господарсько-правове регулювання суспільних відносин в Україні: [монографія] / Р.Б. Шишка. – К. : «МП Леся», 2015. – 192 с.

14. *Рекуненко І.І.* Особливості діяльності саморегулювних організацій на ринку фінансових послуг / І.І. Рекуненко, Є.П. Бондаренко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – Вип. 29. – С. 391-404.

15. Модельний закон про саморегулювані організації № 29-7 від 31.10.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_i51

16. *Яворська Т.В.* Саморегулювання у страховому підприємстві України / Т.В. Яворська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 2(129). – С. 106-109.

17. *Слюсаревський М.* Самодіяльне регулювання чи професійне самоврядування? [Електронний ресурс] / М. Слюсаревський. – Режим доступу до ресурсу: http://gazeta.dt.ua/LAW/samodiyalne_regulyuvannya_chi_profesiyne_samovryaduvannya.html

18. *Стрілець К.М.* Саморегулювання на фінансовому ринку: проблеми визначення дефініцій / К.М. Стрілець // Науковий вісник ЧДІЕУ. – 2012. – № 2(14). – С. 189-192.

19. *Скакун О.Ф.* Теорія держави і права (енциклопедичний курс): Підручник / О.Ф Скакун. – Харків : Еспада, 2006. – 776 с.

20. *Філатова Н.Ю.* Поняття та ознаки саморегульвних організацій [Текст] / Н.Ю. Філатова // Вісник Національної академії правових наук України: зб. наук. пр. – 2013. – № 1(72). – С. 280-290.

Шапенко Л.О. Саморегульвні організації страховиків як учасники публічного управління

Автором статті на основі аналізу особливостей діяльності саморегульвних організацій страховиків, визначено основні засади їх створення і функціонування, а також правову природу взаємодії органів державного регулювання та недержавних організацій щодо розвитку вітчизняного страхового ринку. В ході дослідження з'ясовано невідповідність самоорганізаційного характеру страхової діяльності організаційному стану її забезпечення та запропоновано розроблення й прийняття відповідних норм у сфері реалізації саморегуляторних процесів у галузі страхування.

Ключові слова: саморегульвні організації, саморегульвні організації страховиків, страхування, страховий ринок, учасники публічного управління.

Шапенко Л.А. Саморегулируемые организации страховщиков как участники публичного управления

Автором статьи на основе анализа особенностей деятельности саморегулируемых организаций страховщиков, определены основные принципы их создания и функционирования, а также правовая природа взаимодействия органов государственного регулирования и негосударственных организаций по развитию отечественного страхового рынка. В ходе исследования установлено несоответствие самоорганизационного характера страховой деятельности организационному состоянию ее обеспечения и предложены разработка и принятие соответствующих норм в сфере реализации саморегуляторных процессов в области страхования.

Ключевые слова: саморегулируемые организации, саморегулируемые организации страховщиков, страхование, страховой рынок, участники публичного управления.

Shapenko L.O. Self-regulatory organizations of insurers as participants of public administration

The author of the article by analyzing the characteristics of self-regulatory organizations of insurers determined basic principles of their establishment and operation, as well as the legal nature of interaction of regulatory agencies and non-governmental organizations on development of the domestic insurance market.

During this scientific research it was found that there is discrepancy of self-organizing nature of insurance to the organizational state of its support, and it was suggested to create and make the appropriate rules in the sphere of implementation of self-regulatory processes in the insurance area.

Keywords: self-regulatory organizations, self-regulatory organizations of insurers, insurance, an insurance market, participants of public administration.

Стаття надійшла до редакції 26.05.2015.